

UVODNIK

MEDNARODNA VARNOSTNA SKUPNOST NA RAZPOTJU

Mednarodna varnostna skupnost je na razpotju in nove prave smeri išče že nekaj časa. Ustaljene smernice delovanja so se spremenile, za nekatera področja pa se zdi, da jih preprosto ni več. Veliko dejavnikov je vplivalo na razmeroma visoko raven varnosti, ki smo jo zaznavali v zadnjih nekaj letih. Finančna kriza, ki je začela kazati svoje zobe v letih 2008 in 2009, je pomembno spremenila evropske oborožene sile, njihovo strukturo, organiziranost in razvoj. Mnogi so se tolažili, da to ne pomeni posebne težave, saj smo razmeroma varni. Raziskave javnega mnenja v Sloveniji so kazale zaznavanje ogroženosti predvsem zaradi naravnih nesreč in socialno-ekonomske ogroženosti. Postopoma, a vseeno razmeroma hitro, se je vse spremenilo. Spomladi leta 2014 je bil na Krimu referendum o njegovi priključitvi k Ruski federaciji. Začelo se je rožljanje z orožjem, ki je doživelo različne odzive v mednarodni skupnosti in vplivalo na spremenjene odnose med Natom in Rusijo. Te spremembe so bile tudi predmet razprave na vrhu Nata julija letos v Varšavi.

Že leta 2012 so začeli mediji vse pogosteje poročati o povečani migracijski problematiki v Sredozemskem morju in o težavah, ki jih je imela s tem pojavom Italija. Do konca lanskega leta so migracije z jugovzhoda dosegle neslutene razsežnosti in temeljito pretresle temelje Evropske unije. Nekateri teroristični napadi v evropskih mestih, ki naj bi jih organizirali in izvedli migranti, so pomembno vplivali na spremenjeno razumevanje nove (ne)varnosti. Nekateri so se novega razumevanja varnosti lotili znanstveno. Tako je npr. Obramboslovni raziskovani center na Fakulteti za družbene vede objavil rezultate raziskave o stališčih slovenskega javnega mnenja do varnosti, ki so jih ugotavljali leta 2015/2016. Med drugim navajajo, da je nedavna migrantska kriza vplivala na slovensko javnost, ki množične migracije, ilegalne in ekonomske priseljence dojema kot pomemben razlog za svojo zaskrbljenost. Avtorji raziskave ugotavljajo izrazito povečanje sprejemljivosti zamisli, da Policiji pri varovanju meje pred ilegalnimi prehodi pomaga Slovenska vojska. Pomembno veliko je tudi strinjanje z zamisljivo o tem, da

naj vojska pomaga tudi pri boju proti terorizmu, kar je bilo pred pojavom množičnih migracij nepredstavljivo. Kot navajajo avtorji raziskave, se je v zadnjih treh letih za dobrih 20 odstotkov povečala tudi podpora slovenske javnosti udeležbi Slovenije v mednarodnih operacijah in na misijah. Povečal se je tudi delež javnosti, ki podpira predloge za povečanje obrambnega proračuna. Pa se bo res in kako kmalu?

Na novo evropsko obrambno strategijo še kar čakamo. Čakamo na nove rešitve, na dogovore med političnimi odločevalci ...

V vmesnem času pa pri različnih avtorjih nastajajo različne izkušnje. Nekateri so se odločili, da jih delijo z našimi bralci.

Viktor Potočnik se v članku *Četrta generacija vojskovanja: geopolitični okvir slovenske varnosti (1. del)* sprašuje, kako geopolitika vpliva na varnostne razmere v svetu, katera so sodobna varnostna tveganja in kako lahko vplivajo na Slovenijo. Slovenska vojska ima pri zagotavljanju nacionalne varnosti pomembno vlogo, zato se Potočnik sprašuje, ali je dovolj pripravljena, da se zoperstavi morebitnim tveganjem, in predstavi dejstva, za katera meni, da lahko ključno vplivajo na slovensko nacionalno varnost.

Kibernetske grožnje so ena izmed modernejših oblik ogrožanja varnosti. V prejšnji številki *Sodobnih vojaških izzivov* se je definiciji kibernetskih groženj posvetil Vinko Vegič. V tej številki nadaljujemo temo s člankom *Nato in kibernetsko odvracanje*, ki ga je napisala **Staša Novak**. Kot pravi, Nato v resnici uporablja nekatere elemente kibernetskega odvracanja, ki temeljijo na močni obrambi, deklaratorni politiki in odzivnih ukrepih. Ti pa ne pomenijo Natovih ofenzivnih kibernetskih zmogljivosti, temveč možnost za odzivanje kolektivne obrambe na kibernetski napad, pri čemer se uporabijo vsa razpoložljiva sredstva.

Povečano število migrantov na poti v boljšo prihodnost je presenetilo mnoge na Balkanu, čeprav so številne institucije in posamezniki opozarjali na to možnost. O nekaterih izkušnjah in odzivih naše sosede Madžarske sta **József Padányi** in **László Földi** napisala članek *Izkušnje Madžarskih obrambnih sil, pridobljene pri razmestitvi inženirskih ovir med vseevropsko migrantsko krizo leta 2015*. V članku sta se osredotočila predvsem na aktivnosti madžarske vojske.

V regiji Jugovzhodne Evrope je bilo nekaj primerov terorističnih napadov, pišeta **Metodi Hadji-Janev** in **Marija Jankuloska** in ugotavljata, da se je uporaba dronov pri zoperstavljanju terorizmu v svetu izkazala kot učinkovita. V članku *Izzivi uporabe dronov v državah Jugovzhodne Evrope* proučujeta možnosti njihove uporabe v domači regiji.

József Kis-Benedek je pripravil članek z naslovom *Islamska država Iraka in Levanta ter mednarodni boj proti njej*, v katerem nas seznanja z nastankom tega pojava in njegovimi pojavnimi oblikami v različnih državah na Bližnjem vzhodu, z njihovim

odzivom in odzivom drugih mednarodnih akterjev, ki imajo svoje interese v tem delu sveta. Ne pozabi omeniti tudi vprašanja Kurdov in pojava prostovoljnih borcev, ki se prihajajo borit v Sirijo in Irak.

Bataljonska bojna skupina in evalvacija njenega usposabljanja sta motiv za članek z naslovom *Cikel usposabljanja namenskih sil bataljonske bojne skupine*. V njem **Aleš Avsec** primerja način usposabljanja pripadnikov te enote v Slovenski vojski z načinom usposabljanja podobnih enot v Združenih državah Amerike. Ali je primerjava med dvema tako različnima državama sploh mogoča?